PUNT DE SUPORT DE PERSONES MIGRADES (NÚRIA) - JULIOL 2017

-

Presentació: història recent i activitat

La idea inicial del Punt de Suport a les Persones Migrades era la de crear un espai de trobada entre persones activistes i persones refugiades. Quan va començar el "boom" de l'èxode sirià vam tenir la necessitat de saber què era el que estava passant a Barcelona i intervenir en aquest aspecte. Des del 2015, el Punt ha anat canviant i ha tingut diferents èpoques. Vam començar a reunir-nos al Casc Antic de Barcelona. En aquest moment la idea era la de generar un espai informal on poder fer un intercanvi d'informació i establir un espai de solidaritat, en ocasions encaminat a facilitar la llibertat de moviment de les persones que anàvem coneixent.

Amb el temps el Punt va créixer i fins a pretendre també ser un espai d'acompanyament per

les persones que arriben aquí i que comencen el procés de demanar asil, totes amb necessitats diferents. En aquest sentit, hem fet un protocol d'acompanyament per abarcar les àrees jurídica, d'habitatge, d'idioma i també pel que fa l'acompanyament psicosocial, tot això a un nivell informal, basat en xarxes d'ajuda mútua i de gent que coneixem. Més que proporcionar únicament acompanyament en aquestes àrees, la idea bàsica del que fem es que acompanyem *a la persona*, sigui el que sigui el que necessiti. Ens guiem doncs pel seu dret a moure's lliurement i a decidir el seu projecte de vida sense que ningú se l'estigui limitant. Aquesta aproximació ens diferenciaria d'altres col·lectius. Tot i això, som poca gent i aquesta és una responsabilitat que sembla gran. Per això hem intentat fer xarxa amb espais i col·lectius com Cuidando a Quien Cuida[1], Barri Obert, o l'Espai de l'Immigrant, on també hi ha psicòlegs treballant.

Molta gent que s'apropa al Punt participa en espais més activistes, en la línia de la lluita contra les fronteres, com el No Border Camp aquest estiu de 2016 a Thessaloniki. Recentment s'han acostat a l'espai persones que durant aquest estiu van estar a llocs com el camp d'Idomeni o altres llocs de Grècia. Aquestes persones quan tornen a la ciutat veuen en el Punt una manera de seguir treballant aquests temes, compartir informació i ajudar-nos mútuament.

Per altra banda, hem volgut també generar un espai d'autogestió per al col·lectiu però també d'autoocupació ocasional per a les pròpies persones refugiades. Així hem fet algunes activitats a centres socials okupats, dividint els beneficis de la barra i del menjar que es venia entre el col·lectiu i les persones que cuinaven. Aquest tipus d'activitats ens generaven varis debats al col·lectiu: per una banda, el de fer ús d'espais okupats i autogestionats per benefici propi, però també entenem que se'ns

presenten situacions molt urgents; per altra, també ens sorgia la dificultat de com fer-ho sense caure en lògiques assistencialistes, perquè no estiguéssim facilitant que aquestes persones rebessin diners i després no s'impliquessin en les activitats del col·lectiu. Aquesta situació s'ha donat per exemple amb joves sirians que viuen al voltant de Barcelona amb els que vam començar a fer aquest tipus d'activitats, i que després no han continuat al col·lectiu. A més de tot això, fem difusió de la situació de l'asil i les persones refugiades en les xerrades i debats on se'ns convida.

L'última part que hem començat a treballar ha sigut la de participar en el que està passant aquí a Catalunya amb les persones refugiades que ja són aquí, en l'estada de les persones que ja estan aquí i en el "post" d'aquesta arribada. Al febrer del 2017 van contactar amb nosaltres un grup de persones dins del programa d'acollida estatal que estaven vivint a la Casa Bloc, un equipament per a l'acollida

de persones refugiades propietat de la Generalitat que gestionen Accem, CEAR-CCAR i Creu Roja. Aquest grup de persones ja "intervingudes" per les ONGs es trobava a la fi de la primera fase del programa estatal d'acollida. Aquest programa té tres fases: la primera, que és la d'arribada i dura uns 6 mesos, on es viu en un centre d'acollida; la segona, en la que has d'iniciar l'autonomia; i la tercera, on es preveu que la persona refugiada s'integri a la societat. Aquestes fases poden estar sotmeses a pròrrogues. El que ens hem trobat és que en aquest sistema hi ha una sèrie de problemes.

A tota aquesta gent se li acabava la primera fase del programa estatal i es trobaven amb moltes dificultats derivades de mancances del programa, desemparats i amb perspectiva de quedar-se al carrer. En el moment en que la primera fase acaba, han de començar a buscar un lloguer amb els diners que les proporciona el programa; les mateixes ONGs els fan d'aval, però amb el problema de

l'habitatge que hi ha ara mateix a Barcelona els resulta impossible trobar un pis de lloguer a la ciutat. Quan ho parlen amb les ONGs, els aconsegueixen pisos fora de Barcelona i això els representa un problema, ja que moltes famílies tenen nens escolaritzats a la ciutat i traslladar-se els suposa haver de canviar d'escola en mig del curs escolar. Resulta tot molt caòtic. Buscant solucions, ningú semblava tenir-hi una resposta: les ONGs no els feien cas i quan parlaven amb l'Ajuntament els deien que les persones que treballen al Pla Barcelona Ciutat Refugi no els ho podien gestionar si la problemàtica no entrava dins de certs programes concrets. La Generalitat, per la seva banda, vol fer el seu programa, però és un programa basat en la mentoria.

El que podem veure és que el sistema està molt descoordinat, i al centre del problema s'hi situa la Llei d'Estrangeria, que no permet cap flexibilitat perquè ho centralitza tot. Aquesta llei suposa que

quan arribes has d'integrar-te a la societat. Per fer-ho et donen una "targeta vermella" que et deixa en un limbe jurídic, donant-te permís de residència però no de treball (fins al cap de sis mesos), i a més limitant la teva mobilitat, ja que no tens permís per estar dins d'una altra comunitat autònoma de la que t'hagin assignat. Tot això dificulta molt buscar i trobar feina.

La nostra resposta a tots aquests problemes que es trobaven va ser fer pressió convocant una roda de premsa. Vam voler aprofitar la recta final de la campanya Casa Nostra, Casa Vostra, la setmana d'abans de la manifestació "Volem Acollir", en el moment en que el discurs de la solidaritat amb les persones refugiades estava més present, per mostrar aquesta dissonància. Volíem mostrar la realitat de les persones que ja eren refugiades a la ciutat i les dificultats que es trobaven per viure.

Vam fer un primer comunicat, recollint les queixes de les persones que havien contactat amb

nosaltres, en el que criticàvem l'actuació de les ONGs i dels treballadors socials que treballen amb elles. A continuació ho vam remetre als coordinadors de la campanya Casa Nostra Casa Vostra (CNCV), Stop Mare Mortum i altres entitats que participaven dins de la campanya perquè el signessin, però no vam rebre una bona resposta, sinó que els va molestar que presentéssim informacions crítiques que ells consideraven que no estaven contrastades. Va ser controvertit perquè les mateixes ONGs que criticàvem participaven dins de la campanya CNCV. Després vam rectificar i vam fer un comunicat més "conciliador", fent les crítiques a les deficiències del programa estatal d'asil i eliminant altres aspectes per evitar un rebuig de les organitzacions a les que volíem adreçar-nos.

Aquests dies van ser molt caòtics amb el treball de traducció i de concreció per entendre bé els casos concrets i quina era la crítica que hi havia darrere. Van ser dies també molt bonics, perquè s'hi van

implicar persones per exemple d'Ucraïna o Veneçuela, que venien d'un marc polititzat.

Es va fer una roda de premsa, preparant-ho bé per exposar els casos i posar sobre la taula el problema que suposaria acollir més persones sol·licitants d'asil si les poques persones que ja són aquí quan acaben la primera fase es troben desemparades, amb risc de quedar-se al carrer i veient-se forçades a tocar més portes i demanar ajuda.

Després d'això, també hem participat en un grup de col·lectius que van sortir de la campanya CNCV per no sentir-se còmodes amb la direcció adoptada per la coordinació o que ja eren crítics des de l'inici amb la campanya. Aquest grup es va idear per coordinar accions per reclamar els drets de persones migrades i refugiades. Es va valorar començar per la realització d'una assemblea de migrants i refugiades en la que pensar accions, malgrat que de la temàtica de refugiats tan sols la

tractem nosaltres amb la gent de Casa Bloc. Aquesta assemblea, realitzada el 2 d'abril del 2017, va estar dinamitzada per col·lectius amb trajectòria com Papers per Tothom i va prendre la direcció de fomentar la lluita de les persones migrades pels seus drets, molt semblant a la línia que havia portat aquest col·lectiu en el passat. Nosaltres, des del Punt de Suport, ens vam implicar molt en la preparació de l'assemblea, a la que va venir gent de diferents països i territoris del voltant de Barcelona. D'aquesta primera assemblea ha sortit el nom de l'espai de coordinació de varis col·lectius pels drets de les persones migrades, l'Assemblea 2A (pel 2 d'abril), d'on han sorgit mobilitzacions concretes, com una okupació momentània que es va fer en una seu de la Generalitat de Catalunya no fa gaire per reclamar aspectes en relació a l'accés a la nacionalitat de les persones que ja porten temps al territori.

La crisi dels refugiats

La crisi dels refugiats és un procés que fa molts anys que existeix. Aquest procés es basa en la política del tancament de fronteres, en l'exclusió de l'entrada al territori europeu de les persones que no son desitjables. Aquestes polítiques, que comencen amb l'espai Schengen i la construcció de les tanques de Ceuta i Melilla a la segona meitat dels anys 90, s'intensifiquen des de l'11 de setembre del 2001 quan s'intensifiquen les restriccions a les fronteres a partir de la seva externalització i la presència molt clara d'un discurs basat en l'alteritat, amb l'associació migrant-il·legal-terrorista. Aquesta última qüestió dificulta l'entrada de certs grups de persones a la UE, justificant la seva exclusió i el bloqueig de les fronteres en base a una lògica de la seguretat. No només es tracta del tancament de les fronteres, sinó de tot un sistema de deportacions i, a nivell institucional una política migratòria racista i excloent.

Llavors penso que es parla de "la crisi dels refugiats" perquè la situació s'ha agreujat amb la guerra de Síria, i és aleshores quan es parla de l'èxode sirià. Aquesta és una situació però que no només es redueix a les persones síries a Grècia, una realitat molt mediàtica i espectacular amb les imatges dels bombardejos, sinó també a tot l'Àfrica i l'entrada a Europa pel nord d'Àfrica, per exemple per les fronteres de Ceuta i Melilla. El que podem veure és que en els darrers 15 anys s'han anat endurint totes les rutes migratòries, provocant que surtin més màfies que cobren més diners per unes rutes més difícils. Jo parlaria més aviat de "la crisi migratòria", la creació de diferents mons i l'exclusió d'un d'ells, amb diferents graus de fronteres, diferents països que juguen diferents funcions. Grècia i els països d'Europa de l'est són un exemple d'això, ja que la UE els ha donat el paper de "contenidors" o "coixins". En el cas d'Europa de l'Est el resultat ha estat desastrós ja que no els donen cap garantia, són molt racistes i dictatorials. Un exemple d'això és la

resposta d'Ongria, que interna a les persones refugiades en camps de concentració.

La meva experiència a Grècia va ser de sorpresa, jo anava amb la idea del "refugiat vulnerable", el que fuig de la guerra; de les famílies amb nanos... i un cop vaig arribar-hi el que vaig veure va ser que es tracta de persones de molts països diferents. Els primeres que van arribar a la frontera de Grècia amb Macedònia quan es va tancar van ser d'Afganistan, Iran o el Marroc, no eren sirians. És en aquest moment on entren en joc les distincions entre sol·licitants d'asil i migrants, una distinció que de vegades es torna volàtil, com la de les persones de l'Iraq, que "acabaven" la categoria d'asil a l'agost de 2016. Realment, quan a tota aquesta gent se'ls hi treu l'etiqueta de refugiats es converteixen en migrants il·legals. En el fons, la migració i el refugi o l'asil estan connectats i no depenen tant de diferents situacions de necessitat, sinó dels interessos dels països europeus.

"La crisi dels refugiats" per a dones i homes

Quan penso en com aquesta situació afecta de manera diferent a homes i a dones barrejo coses que vaig veure a Grècia amb altres que he estudiat i analitzat per a la meva tesi doctoral. Si bé es diu que els primers estudis sobre els fenòmens migratoris parlaven de que era el subjecte masculí el que migrava als països del sud d'Europa per treballar a la indústria, més tard es parla de la *feminització de la migració*, i es comença a veure que aquest subjecte no és només masculí. Així no obstant, no és el mateix migrar sent home que sent dona, ni tampoc són les mateixes les condicions que permeten que una dona pugui sortir del seu país i migrar. Són també diferents les situacions entre, per exemple, els països sud-americans i els del Magreb. En ocasions les característiques de les diferents migracions depenen de la demanda de mà d'obra en els països europeus.

En el cas de les persones refugiades, els homes ho tenen més fàcil per passar a Europa. Les dones, per contra, tenen menys llibertat de moviment. En això la legislació també juga un paper important. Per exemple, quan ets una dona i vens aquí en un procés de reagrupament, el teu estatus jurídic depèn del teu marit, del permís de residència i de treball que tindrà ell en tant que mantingui la seva feina. Tu com a dona et tornes depenent en relació a aquest aspecte, no et dóna autonomia.

Aquesta facilitat de moviment dels homes a vegades té a veure amb la facilitat que tenen en els contextos de solidaritat per fer contactes amb persones europees que després els ajudaran a travessar les fronteres. A Grècia vaig conèixer a varies persones de l'Iraq i Síria que havien tingut un procés de politització molt ràpid: 6 mesos de la seva estada s'havien tornat activistes. Per això convivien amb els activistes europeus i en ocasions desenvolupaven relacions amoroses amb activistes

europees que després, en alguns casos, els ajudaven a creuar cap a la UE. El prototip seria el d'un noi de 20-30 anys, pare o el primer dels germans, que desprès reagrupa a la família. Vaig veure aquesta dinàmica de gènere amb molts cooperants en llocs com el campament No Borders[1], els camps dels refugiats o les *okupes* al barri d'Exarchia a Atenes.

Tot i que aquestos casos tenen lloc, hem d'anar en compte de no tornar l'anecdòtic en una generalització, ja que això pot tindre un efecte estigmatizador i massa reduccionista. Aquestes dinàmiques no serien diferents a altres a altres contextos en que persones joves es relacionen. Si bé aquestos casos tenen rols de gènere marcats més, també s'han donat relacions de solidaritat entre dones per travessar fronteres, relacions basades en vincles afectius (no necessàriament relacions amoroses) que es donen entre dones, però també entre homes. I el que és més important, aquest comentari no ha de quedar-se en una visió

eurocèntrica de la solidaritat. La realitat és que la majoria de persones que travessen les fronteres ho fan sense l'ajuda de persones europees, amb els seus recursos i xarxes de solidaritat. No som imprescindibles.

Amb tot i això, és cert que les dones no tenen les mateixes oportunitats que els homes. En el mateix context, ens va resultar molt difícil apropar-nos a les dones perquè molt poques parlen l'anglès. Normalment, quan podíem establir contactes de solidaritat i d'informació ho fèiem amb l'ajuda de traductors, i aquests eren homes. Aquestes dinàmiques de gènere les experimentaven també els homes activistes, als que els resultava molt difícil apropar-se a les dones. Si hi volien establir relacions properes no podien. Tot això parla de les estructures patriarcals que guien el comportament de la gent. Tot així també es van crear espais de dones en campaments autogestionats com el d'Eko i relacions

de solidaritat entre dones activistes i dones migrants que han perdurat.

Per suposat, les dones tenen els seus propis espais dins les cultures patriarcals musulmanes, i són espais forts, però no hi són visibles, i ens resultava molt difícil entrar i parlar amb elles. A mi això em generava impotència, més sent una dona i veient-me atravesada per les mateixes dinàmiques de gènere que he nombrat abans, parlant anglès i vista amb interès com a europea blanca en el mateix context. Em deia a mi mateixa: "i elles no poden com ells!". Al final estàvem ajudant a homes de 20 a 30 anys, i tothom es mereix aquesta ajuda però... què passa amb les dones?

Hi ha molt poques dones que migren soles com els homes en aquest context, i les que ho fan són molt vulnerables i estan sotmeses a violència sexual. Una estratègia que veia molt era la de viatjar en grup. Si es viatja en família sí que es mouen les

dones, però llavors són allò vulnerable que el grup ha de protegir. El subjecte que migra és l'home.

El perfil de dones empoderades no el trobavem gaire. Una excepció foren dos noies que vam conèixer a una nit de balls que es feia sovint a una Plaça d'Exarcheia. Elles ens van semblar diferents, van començar a ballar en un context predominantment masculí on les úniques dones que podíem veure eren blanques i europees. A més fumaven i bevien.

Amb l'ajuda de dues germanes italianes, una d'ella casada amb una persona libanesa i que parlava l'àrab, els següents dies vam visitar-les a l'Hotel Oniria i vam poder generar un espai de dones i establir certa confiança. Les dues noies de la plaça eren dues germanes sirio-palestines que viatjaven juntes. Provinents d'una família de classe mitja, van fugir cap a Damasc, on vivien amb tota la família en un pis llogat fins que la situació va ser insostenible i van decidir anar a Europa. Portaven molt de temps

endurides psicològicament pel viatge i quan vam fer-los una entrevista per una petita publicació que preparàvem es va obrir la Caixa de Pandora: ens van explicar totes les violacions que havien patit a la frontera turca per part de la policia fronterera. Elles deien que dones soles com elles no n'hi havia, i elles dues sempre tractaven de viatjar en grup per fugir de les agressions sexuals i la violència.

Després d'explicar-ho es van desfer i els següents dies vam compartir estones amb elles en un grup de dones. Després de tornar hem mantingut el contacte per les xarxes socials. Tot i així a mi no m'agrada fer això, no és gaire responsable obrir a una persona així havent de marxar al cap poc de temps. Després de veure tanta desigualtat, ens van venir ganes de quedar-nos i treballar només amb dones.

Quan es diu que les fronteres són violència masclista és perquè la mateixa frontera té una frontera física, perquè la violència sexual sempre hi

està ahí, però això també es fusiona amb el procés que tu portis.

La influència dels mitjans de comunicació

Encara que la producció de tantes imatges impactants de conflictes diferents provoca una mena d'efecte "fast food" que fa que després ni les recordem, crec que el que sí que és positiu és que s'ha visibilitzat el tema. Podem dir que a Catalunya i l'Estat Espanyol hi ha hagut molta sensiblització i la gent ha manifestat el seu rebuig a la situació. Un efecte d'això ha estat que a Grècia hi havien molts espanyols i catalans i un sentiment de solidaritat que és bo. Podíem veure històries de molta gent solidaria que viatjava sola i pel seu compte, com la d'un professor de Córdoba que va aparèixer a Salònica i se'n va anar a treballar a un camp. Tota aquesta resposta ha tingut lloc perquè els mitjans de comunicació han parlat molt de la situació. Aquest focus para després perquè els mitjans busquen el

morbo i la urgència de la notícia, què passa llavors? La situació a Grècia no ha canviat i ara sembla que ningú se'n recorda.

Mentre que aquest focus aquí ha generat un increment de la solidaritat, a altres països d'Europa ha generat l'efecte contrari i, com que han rebut molta gent, la gent s'ha tornat xenòfoba.

La solidaritat a Catalunya

Hi ha hagut experiències molt interessants de grups de professionals que han anat en bloc cap allà com ara els bombers, que han anat a salvar gent al mar. Crec que la solidaritat espontània s'estructura quan cadascú s'acosta a les xarxes que coneix.

Una part d'aquesta solidaritat que arribava a Grècia estava desorganitzada, hi havia gent que no coneixia el rol que la situació implicava tenir, i certa preparació és necessària. A les Brigades Internacionals de Solidaritat[2], per exemple, et

donen certa formació del que et trobaràs al lloc on vas. Per altra banda, de solidaritat més anarquista i anti-fronteres no sé si n'hi ha hagut gaire. Amb aquesta gent ens hi hem trobat de manera més informal.

La solidaritat s'organitza en ones en funció dels cops mediàtics. Aquest hivern, per exemple, quan van córrer notícies de que les persones refugiades a Lesvos es trobaven en situacions de desemparament amb temperatures de -15ºC de seguida la gent es va mobilitzar per fer recollides de roba. Aquesta resposta ràpida, sense gaire reflexió, l'hem qüestionat després quan hem trobat un moment per parlar-ho detingudament. Atenes està ple de magatzems amb roba i potser una resposta més intel·ligent és organitzar aquest material enlloc d'enviar més coses. Aquesta dinàmica la vaig viure també aquest estiu a Salònica. No s'aconseguia coordinar la repartició de les ajudes que arribaven de manera més o menys autogestionada, faltava que

algú centralitzés tot aquest treball perquè no fossin de nou les grans ONGs les que s'encarreguessin d'això.

La solidaritat i les diferents experiències d'homes i dones

Pel que fa al treball diferenciat amb dones, aquesta és una tasca que s'ha de fer i no es fa. Normalment es construeix la dona i els nens com vulnerables, víctimes de multitud d'opressions i incapaces d'organitzar-se. Això són actituds molt etnocèntriques per part nostra. Si no tens connexions amb els grups de dones no les coneixes.

En aquest sentit, a mi em va semblar molt positiva l'actuació que vaig veure de xarxes de solidaritat musulmana amb presència al Regne Unit, amb grans infraestructures, que enviaven coses concretes basades en el seu coneixement de les necessitats de les persones que estaven a Grècia. A

Grècia es rebien coses com espècies, alimentació concreta, roba ampla i peces per a senyores, com vels, també compreses... Aquest és un aspecte que no es tenia em compte quan es feien els enviaments des d'altres llocs. Per exemple, recordo que teníem excés de material escolar, quan no era el que es necessitava.

El mapa de la solidaritat a Catalunya

La Comissió Europea és la responsable de l'espai Schengen[3] i elabora les directrius en matèria de política migratòria i fronterera, directrius que després recullen els diferents estats per elaborar les seves pròpies lleis d'Estrangeria.

Per altra banda, la funció social que haurien de fer els estats es deriva al tercer sector. ONGs com APIP-ACAM, CEARC, Creu Roja o ACCEM són a les que l'Estat deriva la responsabilitat de gestionar, a canvi d'uns diners, la benvinguda e

intervenció de les persones refugiades i migrades. La part institucional del mapa engloba també a institucions que no tenen les mateixes competències, com la Generalitat i l'Ajuntament.

L'Oriol Amorós, el Secretari de Migració de la Generalitat, últimament comença a mirar cap als moviments socials ja que des de la Generalitat són conscients de les mancances i limitacions del sistema d'asil actual. La gestió de la qüestió social no funciona, i en són molt conscients. No saben com gestionar-ho. Si no, no ens escoltarien. Jo he sigut més pròxima a la manera de fer dels grups autònoms, que prefereixen no tenir aquest contacte amb les administracions, seguir per una altra via, però sí que entenc que hi ha vegades que aquest contacte és necessari i no cal tenir una actitud bel·ligerant amb aquest fet. De fet, ara des del Punt estem preparant una reunió coordinada entre l'Amorós, Papers per Tothom, algunes ONG i les

mateixes persones refugiades per tal de treballar fulls de ruta per millorar la situació.

L'Ajuntament de Barcelona, per la seva banda, amb el Pla Barcelona Ciutat Refugi, també està fent coses, però no sabem molt bé com coordinar-ho. Al final, els passa el mateix que a la resta de les institucions: el seu paper és delegar, com la resta de la societat neoliberal, a les xarxes i ONGs. Les seves estructures tenen una manera de funcionar que no s'adapta a la realitat a la qual s'han d'aplicar, sinó a la seva pròpia lògica. La realitat però és que malgrat que s'intervingui i proporcioni serveis socials a les persones migrades i refugiades, el problema seguirà situat a l'àmbit de l'Estat Espanyol, perquè el problema és la Llei d'Estrangeria. Es tracta d'un problema jurídic. Aquesta descoordinació el que provoca és que la gent no pugui desenvolupar el seu projecte de vida.

Per una persona propera a la Generalitat que conec sabem que, ara que és un moment en el qual

hi ha molta solidaritat amb el tema de les persones refugiades, les institucions es molesten quan es fan públics els casos amb problemes i es qüestiona així la seva actuació en la matèria. Aquestes són les mesures de pressió que treballem. Tot i així, sembla que les institucions estan escoltant als moviments, i això pot tenir a veure amb què hi ha governs d'esquerres. Si estigués l'equip de l'Ajuntament que presidia Xavier Trias (del partit Convergència i Unió), o el de o la Generalitat de fa 7-8 anys, amb la primera presidència de Artur Mas, no ens escoltarien.

Els grups autònoms els posaria els més lluny possible, perquè van per altra via. Les ONG tenen relació amb els migrants com a intervinguts, però la gent que és intervinguda no es polititza. És aquí on el Punt i sobretot altres com Papers per Tothom estem fent la política de la reivindicació de Drets. Nosaltres tenim un discurs més en la direcció de la subversió a les fronteres, però també fem acompanyaments i per tant també encaixem amb

ells perquè parlem de Drets. A diferència de les ONGs, els acompanyaments del Punt no es limiten a acompanyar en el procés legal, sinó en el procés del que vol la persona, sigui legal o no.

Després situaria un altre grup que recollís els espais quotidians d'ajuda mútua, espais polítics i autònoms en els quals jo em moc. Aquí estaria L'Espai de L'Immigrant, que seria un espai d'acompanyament; el Sindicat Popular de Venedors Ambulants, que treballa per la despenalització de la venda ambulant; Sindillar, un espai d'acompanyament on hi ha les treballadores de la llar; Papers per Tothom, que va sortir als "tancaments" per reclamar aspectes concrets de la regularització; o el mateix el Punt de Suport a les persones migrades, que vol fer acompanyament i treballar l'ajuda mútua.

Tant Stop com Mare Mortum com Casa Nostra, Casa Vostra els situaria prop de les iniciatives ciutadanes, perquè intenten fer un front

comú que aglutini tot el mapa, però estan molt a prop de les institucions. L'Assemblea Nacional Catalana, per la seva banda, es troba molt propera a l'actual govern de la Generalitat.

Pel que fa a Stop Mare Mortum, crec que es tracta de persones molt experimentades, tant en l'àmbit tècnic com teòric. No obstant això, la seva via de treball té una besant més jurídica, ja que parlen de conceptes com l'entrada segura, miren cap a la Unió Europea i cap a negociar amb les institucions. No són tant de reivindicar al carrer transgredint. I per això últim entenc fer coses que subverteixin l'ordre, com *okupacions* de llocs públics o pintades. Aquests no eren partidaris d'això, sinó de construir un moviment ciutadà civic. Tot i així penso que l'estratègia també és bona, perquè si arribes a un gran nombre de gent les institucions et fan cas.

La campanya Casa Nostra, Casa Vostra

El Punt de Suport no va participar a la campanya, però si que vam anar a la manifestació dins del bloc migrant.

El discurs de la campanya que vam identificar d'una de les assemblees a les quals ens van convocar va ser que la seva intenció era la de crear un moviment ciutadà amb la referència de les mobilitzacions en contra de la guerra d'Iraq, un moviment ampli que inclogués tots els sectors de la societat. Això vol dir un moviment on hi siguin les persones treballadores, els estudiants, els moviments socials, les estructures sindicals i els partits polítics d'esquerres. Tots aquests van anar a la manifestació del dia 19 de junt amb el lema "Volem Acollir". La mobilització estava molt enfocada a la ciutadania, va

ser una manifestació amb molta gent blanca i de classe mitja.

En tot el treball previ que es va fer a la manifestació, els col·lectius més propers a les demandes de les persones migrants teníem dues sensacions contràries: per una banda, vam lluitar perquè el Bloc Migrant no quedés invisible, per altra però, teníem la sensació que la manifestació s'aprofitava de la nostra presència, incorporant a les persones migrades, "les refugiades de la fam" i les "refugiades de la guerra" a dins, però després deixant-nos fora de la presa de decisions polítiques. Mostra d'això va ser la foto que les organitzadores es van fer amb el President Puigdemont, que ens va semblar molt malament, perquè es tenia la sensació de no se'ns havia avisat i a més s'havia aconseguit una entrevista amb la Generalitat, ignorant que la campanya va ser un procés que involucrava a una multitud de gent. Al final, aquesta va quedar a l'ombra de les infraestructures de les institucions.

Cal dir però que es tractava d'una mobilització ciutadana que demanava a les institucions que facin una bona política d'acollida. Nosaltres, des del Bloc Migrant, els estem dient que això no es compleix perquè hi ha molta descoordinació i l'arrel és la mala gestió i les polítiques racistes i colonials de la UE. Les persones que coordinaven la campanya volien fer moltes coses, però a l'hora de gestionar el treball previ amb les entitats no es va fer treball de base, es va mantenir i es va reproduir la jerarquia que existeix amb les institucions, amb unes formes personalistes i una sensació que no es tenia en compte el treball local previ.

Llavors, el que va passar després de la roda de premsa que vam convocar des del Punt, i de tenir certa repercussió mediàtica, va ser que diferents col·lectius migrants que porten una trajectòria llarga a Barcelona ens vam reunir en un nou espai, reunits pel descontentament i incomoditat amb el procés de la campanya CNCV. En aquest moment es va

decidir muntar un espai apart, en el que estem col·lectius com Tanquem els CIE, Papers per Tothom o L'Espai de l'Immigrant, entre altres, i que després ha evolucionat fins el que és ara l'Assemblea 2A, on hem estat participant per organitzar accions. El plantejament des del qual partim és que ara mateix hi ha una mena de sensibilitat social amb tema de les persones refugiades. Pensem en aquest moment com una oportunitat per ara que la gent està disposada a escoltar, situar i visibilitzar el tema de la migració. Cada un dels espais que estan al Bloc representa un petit espai de reivindicació, amb demandes concretes i ben definides. El que trobo és que, si ens ajuntem totes, podem fer més pressió a les institucions. La nostra aliança és estratègica.

Tots els col·lectius anteriors crec que tenen un vincle amb Grècia, i és la reivindicació dels drets de les persones refugiades. Pel que fa als col·lectius amb presència a Grècia, a la Comunitat Eko la situaria prop de la manera d'actuar dels cooperants d'ONG.

És una iniciativa que va sorgir d'una manera espontània al territori i va ser el "referent català" a Grècia. Ells van rebre certa ajuda de la Generalitat i estan molt vinculades amb la CUP i l'independentisme. Malgrat que no els conec molt per valorar la seva feina, sí que conec gent que va estar a Grècia, però que no va tornar molt contenta. Si bé els han donat premis[4], hauríem de veure amb deteniment què és el que estaven fent i com. La solidaritat que van desencadenar va estar molt bé, sobretot des d'aquí, però una vegada allà podríem veure coses com que estaven rebent molts diners tan sols per treballar dins d'un camp mentre que d'altres camps no tenien tants recursos. Crec que Eko té una part bona i interessant i on han participat persones molt vàlides. A mi va agradar molt l'escoleta autogestionada que van organitzar. Però també penso que el projecte va canviar quan es van desallotjar els camps d'Idomeni i es va començar a gestionar la part social d'un camp gestionat per militars. Al voltant d'aquesta pràctica jo crec que es

pot reflexionar, ja que aquests camps són gestionats per la policia i no deixen entrar a qualsevol persona, i per tant també controlen els límits del que pots i no pots fer dins del camp.

En una altra ocasió, durant aquest estiu ens vam apropar al camp de Kalahari, al voltant de Salònica, amb la intenció de repartir uns diaris que havia editat l'organització del campament No Border amb informació de l'esdeveniment i de la situació de les lluites polítiques de les persones refugiades a Grècia. Allà ens va rebre la Dayana, una persona dels Estats Units que feia temps que estava en el camp i era respectada. També hi havia moltes persones solidàries provinents d'organitzacions cristianes espanyoles. En aquell moment, ens van invitar a entrar al camp, però ens van prohibir portar els diaris, argumentant que sentir parlar de política no era bo per a les persones que estaven dins. Recentment havien estat fent vagues de fam per protestar per la situació que vivien al camp i aquests

cooperants pensaven que si es tornaven a polititzar i sortir al carrer acabarien frustrant-se, augmentant la tensió i empitjorant la seva situació, ja per si deplorable. Per això preferien que estiguessin tranquils i no es polititzessin. Aquesta actitud paternalista, que es justificava en el mateix bé de les persones de les quals s'havien fet càrrec, es pot veure també com una manera d'enfortir les estructures que volem combatre, una mica així com "reformar la presó des de dins perquè sigui més agradable". D'aquesta manera es dóna el missatge que es quedaran més temps allà (quan en teoria són camps de trànsit fins que siguin distribuïts a altres països d'Europa), i pot ser que sigui així i que sigui necessari aquesta organització. Tot i així, si els policies que gestionen el camp et deixen entrar a un lloc com aquest, potser és perquè amb la teva ajuda no tenen problemes amb les persones que hi viuen dins i no cal que estigui present una ONG. Tot això ens va fer pensar en el control que pot haver-hi en els camps, per exemple per part dels serveis

d'intel·ligència, per controlar a la gent de DAESH que entra a Europa.

A banda d'Eko, a altres camps també hi ha hagut projectes interessants, com ràdios comunitàries. En qualsevol cas, el principal repte que tenen aquests projectes es treballar perquè la gent pugui autogestionar-se. En aquests contextos tan durs de vegades es difícil cuidar el teu entorn si no et cuides a tu mateixa. Hi havia molts camps que no estaven cuidats perquè els voluntaris no volien anar. També cal pensar en els camps com en estructures més enllà de la situació concreta de les persones que hi habiten. Moltes de les que estaven l'estiu passat a Grècia ara han arribat a Europa, però els camps continuen i les persones segueixin arribant i malvivint en ells.

Quan parlem de la situació a Grècia i als camps, em venen al cap debats interns i compartits que teníem algunes persones que havíem anat allà amb la idea de fer activisme polític, però que ens trobàvem

desenvolupant tasques humanitàries, com repartir menjar als camps. Veure'ns en aquesta dinàmica reforçava les posicions asimètriques fins i tot més, ja que les persones a les quals ajudàvem es ficaven més en la posició de víctima i nosaltres havíem de posar límits amb la mateixa gent. Era una gran contradicció que no era fàcil de resoldre: activisme i ajuda humanitària es barrejaven contínuament. Un exemple d'això va ser quan es va desallotjar una de les cases que es van okupar per donar habitatge a famílies refugiades durant el No Border Camp a Salònica. El mateix dia havíem planejat dins el nostre grup una repartida de menjar en el camp de refugiades de Sinatek, però mig equip va ser detingut i no podia venir amb nosaltres. En aquest moment, em trobava dividida: jo volia anar a la manifestació a cridar amb les persones refugiades, no a repartir menjar. Aquesta sensació d'estar entre els dos costats es repetia en moltes ocasions.

---

[1] Col·lectiu format per psicòlegs dedicat a proveir suport a, entre altres persones, aquelles que han intervingut en camps per a persones refugiades.

[2] Les Brigades internacionals de solidaritat/acompanyament tenen com a objectiu la denúncia de tota violació dels Drets Humans i el suport moral a les comunitats afectades per un conflicte. La persona voluntaria es desplaça al terreny amb l'objectiu de prendre consciència de la situació real i de fer pressió, com a comunitat internacional, damunt dels actors del conflicte. (Guía Jove de Cooperació y Solidaritat, http://www.barcelonesjove.net/23-brigades-de-solidaritat-acompanyament)

[3] L'espai Schengen és un espai creat el 1995 per l'acord de Schengen per suprimir les fronteres comunes entre els estats integrants i establir controls comuns a les fronteres exteriors d'aquests països. En la pràctica, l'espai Schengen funciona en termes migratoris com un sol país.

No s'ha de confondre l'espai Schengen amb la Unió Europea (UE), car hi ha països de la UE que no formen part de l'espai Schengen i hi ha altres països que estan integrats en l'espai Schengen i no pertanyen a la UE. (https://ca.wikipedia.org/wiki/Espai_Schengen)

[4] La Fundació Alfons Comins va premiar a la comunitat EKO amb el Premi Internacional Alfons Comín, un reconeixement al projecte per ser "un referent de convivència, cooperació i solidaritat" al camp de persones refugiades de Vasilika (http://xarxanet.org/internacional/noticies/la-comunitat-eko-guanya-el-premi-comin-la-seva-tasca-dajuda-als-refugiats).

Aquesta Producció Narrativa es va realitzar entre els mesos de gener i maig de 2017 com a resultat d'una série d'encontres i conversacions entre persones investigadores i activistes. Forma part del material produit durant el projecte Cartografia de la Solidaritat, en el marc del projecte finançat "Drets, Ciutadania i Participació a Barcelona: Cap a una Ciutat Acollidora" (Ajuntament de Barcelona, 2017). Produïda en el sé del grup Fractalitats en la Investigació Crítica.